

Двете брадви

Петиция от Жак Боном¹, дърводелец,
До г-н Кунин-Гриден², министър на търговията

Г-н Министър,

Аз съм дърводелец, какъвто е бил и Иисус, аз боравя с брадвата и теслата, за да Ви служа.

И, докато сечех и дялах от изгрев до залез слънце по земите на нашия суверен -краля, ме осени идеята, че моят труд е част от местното стопанство толкова, колкото и Вашият.

Оттогава се чудя защо протекционистичните мерки не помагат на моята работилница, така, както подкрепят Вашата фабрика.

В крайна сметка, ако Вие правите дрехи, аз правя покриви. Ние двамата по различни начини защитаваме своите клиенти от студа и дъжда.

В същото време аз трябва да тичам след своите клиенти, докато Вашите тичат след Вас. Вие сте намерил начин да ги принудите да правят това, пречейки им да се купуват от другаде, докато моите клиенти се обръщат към този, към когото желаят.

Какво учудващо има в това? Г-н Кунин - министърът си е спомнил за г-н Кунин - текстилния производител; това е съвсем естествено. Уви! Моята скромна професия не е дала министър на Франция, макар да е дала един Бог на света.

И този Господ в безсмъртните си закони, които завеща на хората, не вмъкна и една дума, която да позволява на дърводелците да забогатяват за сметка на други, както правите Вие.

Обмислете моята позиция. Аз печеля по 30 су на ден, без неделите и празничните дни. Ако Ви предложи своите услуги в съревнование с един фламандски дърводелец и той Ви направи отстъпка в цената от едно су, Вие ще предпочетете него.

Но какво става, ако реша да си купя дрехи? Ако един производител на дрехи от Белгия ги изложи редом до вашите на пазара, Вие ще изгоните него и дрехите му от страната.

Така, принуден да вляза във вашия магазин, който е най-скъпият, моите скромни 30 су имат в действителност стойност колкото 28.

Какво говоря - не струват и колкото 26, понеже на мястото на белгийския производител, който сте изгонили не за ваши сметка (което е най-малкото, което можете да направите), ме карате да плащам на хората, които защитават вашия интерес.

И докато голяма част от вашите приятели - законодатели, с които се разбирате прекрасно, ми вземат по су или две, под претекста, че защитават кой - желязото, кой - каменните въглища, този-маслото, онзи-житото, аз, след като пресметна всичко, се оказва, че едва съм успял да спася от този грабеж 15 от 30 су.

Вие ще ми кажете без съмнение, че тези дребни пари, които преминават без компенсация от моя джоб във вашия, позволяват на хората около замъка Ви да се

¹ Често използвано обобщаващо наименование на френския селянин; в оригинала на Бастиа името е *Jacques Bonhomme* (или *Жак Добрия човек*), в изданията на Бастиа на английски по традиция се използва буквалния превод James Goodfellow, с него авторът въвежда нарицателно име за практичния, отговорен, среден гражданин, здраво стъпил на земята.

² Laurent Cunin-Gridaine (1778-1859) – собственик на текстилна фабрика, депутат, министър на търговията, краен привърженик на протекционизма.

издържат и в същото време Ви дават възможност да живеете на широка нога. В отговор на това ще Ви отбележа, че ако ми оставите тези пари, те ще позволят на хората около мен да се издържат.

Както и да е, г-н министър, знаейки, че няма да бъде добре приет, аз няма да дойда при вас, за да настоявам (въпреки че имам пълното право да го направя) да се откажете от ограниченията, които налагате на своите клиенти. Предпочитам да последвам всеобщото увлечение и да поискам за себе си минимална протекция.

Тук Вие ще ме поставите пред следната трудност: “Приятелю, ще ми кажете Вие, аз бих желал да защитавам теб и такива като теб, но как да дадем митническа закрила на труда на дърводелците? Трябва ли да забраним вноса на къщи по суша и по море?”

Това би било абсурдно; но така меа дрехи.

Това би било абсурдно; но така ме накарахте да се замисля. Аз открих друг начин да се облагодетелстват децата на св. Йосиф; и Вие ще го приемете с по-голямо удоволствие. Надявам се той да не се отличава от исканията за привилегии, които гласувате всяка година.

Този чудесен начин е да забраним използването във Франция на наточени брадви.

Според мен това ограничение няма да е нито по-нелогично, нито по-деспотично от това, на което Вие ни подлагате по отношение на вашите дрехи.

Защо гоните белгийците? Защото те продават по-добре от вас. А защо те продават по-добре от вас? Защото имат някакво предимство пред вас като текстилни производители.

И Вие ме принуждавате, мен – дърводелеца - да купувам от вас продукт от тъпа брадва!

Представете си Франция като работник, който се опитва чрез своя труд да си набави всичко, от което се нуждае, в това число и дрехи.

За това има два начина:

Първият е сам да изпреде и изтъче вълната.

Вторият е да произведе, например, стенни часовници, тапети или вино, и да ги размени с белгийците за дрехи.

Вие не отричате, че понастоящем във Франция чрез много повече труд се получава едно парче плат от един тъкачен стан (тъпата брадва), отколкото ако то се набави като се използва виното ни (острата брадва). Вие сте много далеч от възможността да опровергавате това, именно заради тези излишни усилия (в които смятате, че се състои богатството), които препоръчвате, и така заставяте да се използва по-лошата от двете брадви.

Е, добре бъдете последователни, бъдете безпристрастни и се отнесете с бедните дърводелци, както се отнасяте със себе си.

Гласувайте закон, според който:

Никой няма да си служи с греди или дъски, освен ако не са направени с тъпи брадви.

Представете си какво ще случи веднага след това.

Там, където сега удряте по 100 пъти с брадвата, после ще удряте по 300 пъти. Това, което сега правим за час, ще ни отнема вече три. Какво силно поощрение за работа! Чираци, калфи и майстори - няма да можем да смогнем. Ние ще бъдем търсени и следователно - добре платени. Който иска да се наслаждава на покрив, ще бъде задължен да се приеме нашите изисквания, както този, който иска да има дрехи, е длъжен да се подчини на вашите.

И ако теоретиците на свободната търговия посмеят някога да подложат на съмнение полезността тази мярка, ние ще знаем къде да търсим решително опровержение. То е в парламентарния доклад за 1834 г. Ние ще ги победим, защото в него е направена чудесна защита на протекционизма – и на използване на тъпите брадви - които са две имена за едно и също нещо.